

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou ve věci

žalobce: **I. T.**, narozený dne X
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2023, č. j. OAM-453/ZA-ZA12-P07-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky ze dne 5. 10. 2023, č. j. OAM-453/ZA-ZA12-P07-2022, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 8 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2023, č. j. OAM-453/ZA-ZA12-P07-2022 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany podané dne 18. 4.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

2022 rozhodnuto tak, že mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce poukazoval na to, že dle provedeného dokazování je občanem Ruska, do České republiky přicestoval krátce po zahájení ruské invaze na Ukrajinu, požádal o udělení mezinárodní ochrany, protože nesplňoval podmínky pro udělení dlouhodobého víza za účelem strpění pobytu. V žádosti uvedl, že v České republice žije s manželkou, jejíž pobyt je legální, žalobce i jeho manželka vyvíjejí aktivitu na podporu válkou zasažené Ukrajiny a kritizují nezákonný postup domovského státu šířením osvěty, a to prostřednictvím radiového interview, šířením příspěvků na sociálních sítích a účastí na protiválečných demonstracích, včetně demonstrace před zastupitelským úřadem Ruské federace. Žalobce při demonstracích aktivně vystupoval, provolával hesla a držel transparenty zesměšňující vrcholné představitele Ruské federace. K tomu žalobce doplnil, že vlastní vojenskou knížku a je mu známo, že obdržel povolávací dopis, kterým byl vyzván, aby se dostavil k místně příslušnému orgánu armády, žalobcovu matku v Rusku navštívili policisté a ptali se jí, zda je žalobce přítomen. Žalobce rovněž předložil žalovanému ruské právní předpisy, podle kterých není pravda, že došlo k ukončení mobilizace, která naopak stále pokračuje. Žalobce se domnívá, že by ho nucené vycestování do Ruska ohrozilo na životě a zdraví ze dvou důvodů, jednak kvůli riziku povolání k bojům na Ukrajině a dále kvůli hrozbě pronásledování v souvislosti s neskrývanými protiválečnými postoji žalobce, přičemž je žalobci známo, že jsou v Rusku tyto aktivity kriminalizovány. Žalobce tyto své názory nevyjadřoval, dokud pobýval v Rusku, protože v té době domovský stát nevedl invazní válku, je zřejmé, že obdobnou činnost nemohl vyvíjet před válkou. To vše sdělil žalobce žalovanému.
3. Žalovaný se s žalobcovou argumentací vypořádal tak, že branná povinnost a povinná vojenská služba jsou státoobčanskými povinnostmi bez ohledu na to, že by žalobce byl nucen účastnit se bojů na Ukrajině. Je bizarní, pokud Česká republika pokládá vedení války Ruskem za projev státního terorismu, ale současně považuje zapojení žalobce do této války za státoobčanskou povinnost. Žalobcovým nuceným vycestováním fakticky dojde k podpoře tohoto terorismu, protože žalobce by byl nucen z důvodu zachování vlastního života a bezpečnosti plnit bojové úkoly a tím se dopouštět protiprávního jednání. Žalobce v této souvislosti zdůraznil rozdíl mezi účastí v armádě bránícího se státu (resp. státu legitimně uplatňujícího svojí územní svrchovanost) oproti účasti v armádě útočícího státu, jehož počínání je bráno jako porušení mezinárodního práva.
4. Žalobci je známo, že byl poptáván odvodovými pracovníky, kteří zjišťovali jeho pobyt. Není mu známo, zda byl či by mohl být mobilizován k bojům na Ukrajině, ale existence této reálné hrozby pro něj představuje překážku pro vycestování do domovského státu. Obává se i represe z důvodu vyjadřování politických názorů resp. nesouhlasu s postupem domovského státu stran války. Na rozdíl od jiných Rusů žádajících o mezinárodní ochranu, kteří zůstávají v anonymitě, žalobce své politické názory vyjadřoval na osobním profilu na sociální síti a při veřejně publikovaných rozhovorech.
5. Namítal, že žalovaný nevedl řízení vedoucí ke zjištění skutečného stavu věci ve smyslu § 3 správního řádu a nezohlednil azylově relevantní pronásledování, kterému by byl žalobce vystaven v případě návratu do domovského státu. Dále uvedl, že se žalovaný nedostatečně Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

vypořádal s listinnými a obrazovými důkazy poskytnutými žalobcem a v odůvodnění pouze zmínil jejich existenci, aniž by je posoudil samostatně i ve vzájemných souvislostech. Žalobce je názoru, že žalovaný založil rozhodnutí na detailní rekapitulaci výpovědí žalobce, na které navazuje výčet důkazů opatřených žalovaným, které jsou interpretovány v žalobcův neprospěch a nejsou konfrontovány s důkazy v žalobcův prospěch, které se nacházejí ve správním spisu, ale žalovaný je opomíjí.

6. Na základě výše uvedeného žalobce navrhl napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný konstatoval, že tvrzeným důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu jsou snaha o legalizaci pobytu v ČR, obavy z případné mobilizace, nasazení do bojů na Ukrajině a obavy ze zadržení a uvěznění kvůli aktivitám na sociálních sítích, účasti na demonstracích a pomoci Ukrajincům v ČR.
8. Žalovaný je přesvědčen, že z rozhodnutí nevyplývají žalobcem uvedené rozpory ohledně politické orientace ČR na stranu Ukrajiny a zároveň konstatované státoobčanské povinnosti spočívající v nastoupení do bojů proti Ukrajině, to je příliš zjednodušující.
9. Dále žalovaný zdůraznil zjevnou účelovost žádosti o mezinárodní ochranu (kterou žalobce ani nepopíral), protože žalobce ji podal poté, co nezískal pobyt za účelem sloučení rodiny, vízum za účelem strpění pobytu a co mu uplynula doba uděleného výjezdního příkazu z ČR. Žalovaný uvádí, že žalobcovy údajné obavy z návratu do Ruska jsou pouze účelově uvedenou záminkou, kterou tvrdí ve snaze zajistit si pobyt na území ČR a pracovat zde, kdy za účelem práce žalobce přicestoval. V této souvislosti odkazuje na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004, a ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005, o nutnosti žádat o azyl bezprostředně po vstupu do ČR. Ohledně žalobcovy snahy legalizovat si zde pobyt, pobývat s manželkou a vykonávat veterinární praxi žalovaný uvedl, že se nejedná o taxativně vyčtený důvod podle § 12 písm. b) zákona o azylu, a odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003, a ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004.
10. K obavám žalobce z mobilizace a případného nástupu do bojů žalovaný v rozhodnutí odkázal na následující zdroje. Podle stanoviska UNHCR ze dne 1. 10. 1999 jsou státy oprávněny žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a občané jsou povinni je vykonat. Podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků (Ženeva, 1951) a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků (New York, 1967) není člověk uprchlíkem, pokud jeho jediným důvodem pro dezerci nebo vyhýbání se nástupu vojenské služby je jeho averze vůči vojenské službě nebo strach z boje. Podle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, č. j. 6 A 508/97, výkon vojenské služby, byť i spojený s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu, není pronásledováním z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 22. 12. 2004, č. j. 7 Azs 321/2004, nepřijemnosti v případě výkonu vojenské služby nepředstavují důvod podle § 12 zákona o azylu, i když je v dané zemi nenastoupení vojenské služby trestným činem.
11. Žalovaný rovněž v rozhodnutí podotkl, že podle opatřených podkladů nemohou být jedinci odváděni do armády, protože vyhlášená mobilizace byla již ukončena. Ti, na které se mobilizace vztahovala, nemohou být postihováni za svou nepřítomnost v Rusku nebo za Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

vycestování, protože v Rusku v tu dobu neplatily oficiální zákazy vycestování. Podle Informace Finské imigrační služby z 31. 1. 2023 mužům navracejícím se ze zahraničí nehrozí vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů. Podle názoru žalovaného účast ve vojenské službě a mobilizace není pronásledováním jednotlivců ze strany ruských orgánů.

12. Žalovaný hodnotil žalobcovy obavy za více než předčasné. V Rusku pobývají miliony mužů v žalobcově věku a situaci, pouze zlomek z nich, pokud absolvuje základní vojenskou službu, je povolán do bojových operací na Ukrajině, pouze zlomek z nich se tomuto nedokáže legálními cestami vyhnout a pouze zlomek z nich utrpí v bojích zranění či zemře. Dále žalovaný uvedl, že ani žadatelům z Ukrajiny a Sýrie nebyla udělována mezinárodní ochrana za účelem vyhýbání se výkonu vojenské služby v armádě a o to více nemůže být z tohoto důvodu udělena mezinárodní ochrana žadateli z Ruska, které svým bezprecedentním útokem zapříčinilo současný konflikt.
13. Dále se žalovaný domnívá, že žalobce uvádí své obavy účelově pouze z důvodu legalizace pobytu, protože si musel být vědom své občanské povinnosti již dříve, do ČR už opakovaně cestoval a o mezinárodní ochranu požádal až nyní, přičemž ruská armáda působí na východě Ukrajiny a na Krymu již od roku 2014 (opět v rozporu s mezinárodními závazky), dříve působila v Gruzii, Moldavsku, Arménii, Ázerbájdžánu a dalších oblastech.
14. Uvedl, že v odůvodnění rozhodnutí logicky a srozumitelně reagoval na zjištěné skutečnosti, sdělení žalobce nemohou být považována za zdroj důvodných obav z pronásledování či vážné újmy. Doplnková ochrana nebyla udělena, protože žalovaný nenalezl přítomnost opodstatněných obav ze skutečného nebezpečí vážné újmy. Žalobní námitky nejsou způsobilé zpochybnit závěry žalovaného. Žalovaný též poukázal na rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003, podle kterého poskytnutí azylu nelze zaměňovat s jinými formami pobytu cizinců na území ČR.
15. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

16. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 18. 4. 2022 v České republice žádost o mezinárodní ochranu, v poskytnutí údajů k žádosti dne 21. 4. 2022 uvedl, že je státním příslušníkem Ruské federace, do České republiky naposledy přicestoval dne 25. 2. 2022 letecky na základě českého víza uděleného z důvodu absolvování zkoušky z veterinární legislativy, aby mohl v České republice působit jako veterinář, jeho manželka zde pobývá na studentské vízum. Dříve byl v České republice v roce 2018 na základě lotyšského turistického víza, od té doby byl v České republice asi třikrát. Je zdravý. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že po návratu do Ruska může být uvězněn. Jeho matku navštívili policisté a ptali se na něj bez udání důvodu. Nebylo proti němu zahájeno trestní stíhání, ale nelze jej vyloučit. Po návratu do Ruska by vzhledem k situaci ve světě už nemohl vycestoval a už nikdy by neviděl svoji manželku.
17. Při pohovoru dne 21. 4. 2022 žalobce uvedl, že měl problémy během vyřizování víza kvůli nedorozumění, protože si žádal současně o dva druhy víz, ale vyřešily se čestným prohlášením a žalobce získal vízum na tři dny na složení zkoušky. Žalobce nikdy neměl problémy s vycestováním ani s ruskými státními či bezpečnostními složkami, v posledních dvou letech se pro jistotu neúčastnil žádných mítinků, protože potřeboval čistý trestní rejstřík, aby získal vízum do ČR. Ve lhůtě víza se nevrátil do Ruska, protože již v den příletu Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

25. 2. 2022 mu bylo oznámeno zrušení zpátečního letu. Žádal o vízum strpění dne 14. 3. 2022, ale bylo zamítnuto. Žalobce se bojí vrátit do Ruska, protože by mohl být uvězněn buď bezdůvodně, nebo za podporu Ukrajiny, protože jakákoli pomoc může být trestána a žalobce poskytoval konzultace jako veterinář. Trestány jsou také nevhodné komentáře, lajky a používání slova válka. Žalobcovu matku jednou navštívili uniformovaní policisté z neznámého důvodu během víkendu od 8. do 10. 4. 2022, ptali se, zda u ní žalobce bydlí. Žalobcova matka policistům řekla, že žalobce není v Rusku, a policisté odešli. Žalobce u matky dříve bydlel, ale nebyl na této adrese přihlášen. Žalobce uvažuje, že policisté mohli přijít z důvodu, že se nevrátil z ČR, nebo policie získala fotky z mítinků v ČR nebo komentáře a sociálních sítích. Žalobce se v ČR zúčastnil dvou mítinků dne 27. 2. 2022 u ruského velvyslanectví a na Václavském náměstí. Dále se zúčastnil mítinku na Václavském náměstí dne 6. 3. 2022, při kterém vystupoval Zelenskyj. S manželkou drželi transparent X. Žalobce sdílel příspěvky své manželky na sociálních sítích směřující proti Rusku. Dále žalobce dvakrát nebo třikrát pomohl invalidnímu sousedovi z Ukrajiny s přenášením věcí k výtahu. Žalobce také poskytoval veterinární konzultace na Instagramu, blogu, Twitteru a Telegramu týkající se uklidňování zvířat během války, dotazy mu psali i lidé z Ukrajiny a on jim odpovídal. Na sociálních sítích sdílel a lajkoval příspěvky své manželky, sám psal příspěvky týkající se zvířat. O mezinárodní ochranu nyní požádal, protože nezískal vízum strpění, ani vízum za účelem sloučení rodiny a měl výjezdní příkaz do 24. 4. 2022. Po zkoušce z veterinární legislativy v Brně se chtěl vrátit do Ruska a čekat, zda získá vízum za účelem sloučení rodiny, ale zrušili mu let. V ČR má nostrifikovaný diplom a chtěl by pracovat jako veterinář. V ČR má manželku, která má vízum za účelem studia. Žalobce může mít v Rusku problémy se zákonem a ani v případě konce války se nebude moci vrátit do ČR, protože Rusům nebudou vydávána víza za to, co udělali. Nepodporuje jednání Ruska a genocidu.

18. Podle Informace o důvodech neudělení dlouhodobého víza za účelem strpění pobytu na území ze dne 5. 4. 2022, č. j. OAM-234-5/ST-2022, vízum nebylo uděleno, protože nebyly splněny podmínky pro jeho udělení. Žalobce předložil potvrzení o zrušení letů mezi Českou republikou a Ruskem, správní orgán nicméně zjistil, že je možné letecky cestovat z Prahy do Moskvy s přestupem v Istanbulu.
19. Při doplňujícím pohovoru dne 15. 11. 2022 žalobce uvedl, že se svou manželkou a dalšími Rusy poskytl rozhovor s názvem X za válku českému rádiu, které se asi jmenuje X. Vyšel článek na internetu, jehož součástí je audiozáznam, kde žalobce vyjadřuje svůj kritický názor na Rusko. Žalobce neví jistě, zda bylo uvedeno jeho příjmení. Jeden rozhovor poskytl v květnu nebo červnu 2022, druhý rozhovor o tři měsíce později. Žalobce v reportáži mluví asi dvakrát a celkem asi po dobu dvou minut. Žalobcova manželka pracovala v centru pro přijetí uprchlíků z Ukrajiny. Žalobce několikrát pomáhal při ubytování uprchlíků v okolí svého bydliště během prvního či druhého měsíce války. Ohledně sdílení manželčiných příspěvků na Facebooku žalobce uvedl, že sdílel pět nebo šest příspěvků namířených proti ruské propagandě od začátku války do srpna 2022. Žalobce na Facebooku vystupuje pod svým jménem a má veřejný profil. Asi čtyři měsíce od začátku války žalobce zveřejňoval kritické komentáře na sociální síti VKontakte, které jsou veřejně přístupné, ale v květnu 2022 s nimi přestal. Na svůj profesní profil na Instagramu přidal příspěvek, že Ukrajinci s ním mohou zdarma konzultovat problémy s domácími mazlíčky, po tomto příspěvku se mu odhlásilo 100 sledujících z 600 a přišly mu komentáře typu: „Šťastnou cestu, vlastizrádce.“ Stejný příspěvek sdílel na Telegramu a Twitteru. Ukrajinci se na něj obraceli s žádostí o radu. Žalobce nyní na sociálních sítích není aktivní, jeho manželka zveřejňuje protiválečné příspěvky na Facebooku a Twitteru. Žalobce svou přítomnost na mítincích Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

v ČR může dokázat příspěvkem na manželčině Facebooku a fotografiemi. Ohledně návštěvy policistů u žalobcovy matky žalobce uvádí, že se jednalo o březen 2022, když byl upozorněn, že při minulém pohovoru uvedl 8. – 10. 4. 2022, řekl, že si nepamätuje přesné datum, ale bylo to na jaře. Policistům stačilo, když jim žalobcova matka sdělila, že odjel do ČR. Když byl žalobce upozorněn, že dříve uvedl, že jim matka jen řekla, že žalobce není v Rusku, tak reagoval, že si to už nepamätuje. Žalobce dále uvedl, že má brannou povinnost, v Rusku je mobilizace a mohli by ho poslat bojovat do války. V Rusku posílají pozvánky i lidem s jednou nohou. Žalobce nechce být zabit a umřít bezdůvodně. Základní vojenskou službu nevykonával a je částečně způsobilý vojenské služby, protože při vojenské prohlídce v roce 2014 nebo 2015 odhalili potíže se srdcem. Žalobce proto nemusel absolvovat základní vojenskou službu, ale v případě mobilizace má povinnost sloužit. Jsou mobilizováni všichni bez ohledu na zdravotní stav a vojenský výcvik. Žalobce neví, zda byl předvolán k výkonu vojenské služby.

20. Součástí spisu je pět fotografií z demonstrací v Praze ze dne 27. 2. 2022 a 4. 3. 2022. Žalobce také předložil fotografie své vojenské knížky, která není úředně přeložena, dále odkazy na svoje profily na Facebooku a Instagramu, na manželčin profil na Facebooku a odkaz na rozhovor pro rádio včetně uvedení času, ve kterém se v nahrávce objeví. Také předložil devět screenshotů příspěvků na Facebooku, jejichž autorem je či se v nich objevuje. Příspěvky na Facebooku jsou úředně přeloženy a obsahují protiválečné názory a rady ohledně zvládání stresu u zvířat.
21. Žalovaný shromáždil tyto podklady týkající se situace v Rusku: Informace MZV ČR, č. j. 13675/2022-LPTP, ze dne 24. 1. 2023 – Ruská federace – Návraty občanů Ruské federace do vlasti; Informace OAMP ze dne 8. 3. 2023 – Ruská federace – Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: březen 2023; Informace OAMP ze dne 31. 10. 2022 – Ruská federace – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí; Informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023 – Ruská federace – Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace.
22. Při seznámení se s podklady rozhodnutí dne 21. 9. 2023 žalobce navrhl doplnění podkladů. Předložil fotografii předvolání k vojenskému komisariátu a své vyjádření k němu (k tomu více viz níže), dále novely ruských zákonů týkajících se mobilizace a čtyři zprávy o odsouzení lidí za příspěvky na sociálních sítích. Materiály ohledně mobilizace poskytl, aby doložil své obavy z uvěznění a současnou situaci v Rusku. Materiál označený jako Informace o souzení lidí obsahuje žalobcem předložené čtyři články s odkazy na weby týkající se postihů ruských občanů za protiválečné projevy.
23. Žalobce při seznámení se s podklady předložil fotografii s předvoláním k vojenskému komisariátu. Předvolání není úředně přeloženo, obsahuje však datum 4. 8. 2023. Žalobce ve vyjádření hovořil o své specializaci operátora počítače, která se týká práce s raketovou technologií, žalobce na konci července 2023 obdržel předvolání k vojenské službě, které bylo odesláno doporučeným dopisem jeho matce, které udělil plnou moc. Žalobce útok na Ukrajinu považuje za teroristický a nelidský a nechce se podílet na násilných akcích proti Ukrajincům, upozornil na represe proti běžným občanům za příspěvky na sociálních sítích.
24. Součástí spisu je dále vyjádření žalobce ze dne 1. 10. 2023, kterým odkazuje na rozhodnutí ve skutkově takřka identické věci, sp. zn. OAM-696/ZA-ZA11-P05-2022, a

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

dodává, že má k České republice rodinné vazby, protože jeho manželka má povolen dlouhodobý pobyt za účelem studia.

25. Napadené rozhodnutí bylo vyhotoveno dne 5. 10. 2023, žalovaný v něm podrobně rekapituloval tvrzení žalobce a jím předložené materiály. Dále žalovaný uvedl, že žalobce na podporu svých tvrzení předložil fotografii předvolání k vojenskému komisariátu, své vyjádření k němu, novely zákonů v Rusku týkající se mobilizace a čtyři články o uvěznění osob kvůli příspěvkům na sociálních sítích. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobci nelze udělit azyl z důvodu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, protože neuvedl žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by ve své vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Žalovaný nemohl přiznat azyl ani z důvodu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, protože nebyl naplněn žádný z taxativně vymezených důvodů pronásledování. Žalovaný uvedl, že žalobcova žádost o mezinárodní ochranu byla zjevně účelová a vedená snahou legalizovat pobyt na území ČR. Žalobci ani jeho manželce nic nebrání v návratu do jejich vlasti. Žalovaný konstatoval, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, přičemž tuto zásadu uznává i Úmluva o právním postavení uprchlíků, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Odkázal na stanovisko UNHCR ze dne 1. 10. 1999, podle kterého státy jsou oprávněny žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a občané jsou povinni je vykonat, a na Příručku procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, podle které člověk jasně není uprchlíkem, pokud jeho jediným důvodem pro dezerci či vyhýbání se nástupu vojenské služby je averze vůči vojenské službě nebo strach z boje. Dále zmínil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, č. j. 6 A 508/97, podle kterého povolání k výkonu vojenské služby není pronásledováním z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, přičemž podle rozsudku NSS ze dne 22. 12. 2004, č. j. 7 Azs 321/2004, nepřijemnosti v případě výkonu vojenské služby nepředstavují důvod podle § 12 zákona o azylu. Nic nenasvědčuje tomu, že by žalobcův případný výkon vojenské služby měl být uplatněn diskriminačně. Jedinci nemohou být v současné době odváděni do armády, protože mobilizace byla ukončena, a ti, kteří se v době jejího vyhlášení v Rusku nenacházeli, nejsou postihováni a v případě návratu u nich nehrozí vyšší riziko k povolání k výkonu základní vojenské služby nebo nasazení do bojů. Žalovaný shrnul, že žalobce má jako občan Ruska povinnost účastnit se vojenské služby nebo v rámci případné mobilizace jakéhokoli dalšího výcviku či bojových operací. Obavy z povolání k výkonu vojenské služby jsou podle žalovaného bezpředmětné a předčasné. Žalovaný uvádí, že v Rusku pobývají miliony mužů v žadatelově věku a situaci a pouze zlomek z nich je povolán do bojových operací na Ukrajině a jen zlomek se tomuto nedokáže legálními cestami vyhnout. Žalovaný také podotkl, že si žalobce o mezinárodní požádal teprve nyní, ačkoli ruští vojáci působí na východní Ukrajině a na Krymu od roku 2014. Uvedl, že žalobce nepravdivě či jeho nový právní zástupce chybně uvedl ve vyjádření z 21. 9. 2023, že je žalobce vojenský specialista v oboru informatiky, přestože neabsolvoval základní vojenskou službu a nezískal žádnou specializaci.
26. Žalobcovy obavy ohledně zadržení a uvěznění v případě návratu do vlasti kvůli účasti na třech demonstracích a aktivitě na sociálních sítích žalovaný označil za nedůvodné a účelově uvedené. Žalobce nejprve nebyl schopen uvést konkrétní důvod, proč by měl být v Rusku zadržen nebo trestán, poté argumentoval tím, že policie navštívila jeho matku, uvedl však rozdílné časové údaje ohledně návštěvy policie u jeho matky. Žalovaný dále uvedl, že žalobce nebyl v Rusku politicky činný a sám příspěvky na sociální sítě neuveřejňoval, jen Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

komentoval příspěvky ostatních a sdílel příspěvky své manželky. Ohledně žalobcem namítaného případu řešeného pod č. j. OAM-696/ZA-ZA11-P05-2022, žalovaný uvedl, že dotyčná osoba v Rusku pracovala pro organizaci, jejíž činnost je nyní zakázána a její členové jsou vystaveni politickému pronásledování, což představuje významný rozdíl oproti žalobci. Žalovaný neudělil ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu, protože je žalobce dospělou, svéprávnou a vysokoškolsky vzdělanou osobou, která může pracovat ve svém oboru v Rusku, a nic nebrání žalobcově manželce studovat stejný obor také v Rusku.

27. Při posuzování doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu žalovaný nedospěl k závěru, že žalobci v případě návratu do vlasti hrozí nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaný zopakoval svou argumentaci, kterou uvedl v části týkající se posouzení azylu, a to ohledně žalobcovy účasti na protiruských demonstracích, návštěvy policistů u žalobcovy matky, vojenské služby coby základní státoobčanské povinnosti, ukončení vyhlášené mobilizace, rizika navráťivších se ruských občanů týkající se povolání k výkonu vojenské služby a nasazení do bojů a pochybností o žalobcově vojenské specializaci. Dále opakovaně uvedl, že žádost o mezinárodní ochranu byla účelová, a neshledává důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1, 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný posoudil i důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1, 2 písm. c), přičemž bezpečnostní situace je na většině území Ruské federace stabilní a pouze v bezprostřední blízkosti hranic dochází k bezpečnostním incidentům. Žalobcovo vycestování by nepředstavovalo ani rozpor s mezinárodními závazky podle § 14a odst. 1, 2 písm. d), protože žalobce i jeho manželka mohou žít v Rusku. Doplňková ochrana podle § 14b rovněž nebyla udělena.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

28. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ust. § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
29. Soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť žalobce i žalovaný ve smyslu § 51 odst. 1 s.ř.s. souhlasili s projednáním věci bez nařízení jednání.
30. Podle ust. § 12 zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
31. Podle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) *aby bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy, musí být a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).

32. Podle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice za *pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání: e) trestní stíhání nebo trest za odeprání výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2.*
33. Podle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice se mezi tato jednání řadí zločiny proti míru, válečné zločiny, zločiny proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech a činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN.
34. K prvnímu okruhu žalobních námitek, kde žalobce vyjadřoval své obavy z povolání k vojenské službě a bojům na Ukrajině a popíral, že došlo k ukončení mobilizace, uvádí soud následující.
35. Obecně lze souhlasit se žalovaným, že branná povinnost a výkon vojenské služby představuje základní státoobčanskou povinnost a není bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani v případě, kdyby byl spojen s rizikem povolání do bojových akcí ve válečném konfliktu nebo s hrozbou trestní sankce za nenastoupení vojenské služby. K tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49, rozsudek ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, nebo usnesení téhož soudu ze dne 25. 7. 2018, č. j. 2 Azs 41/2018-39, ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015-31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015-43, nebo ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015-34. V usnesení ze dne 2. 9. 2021, č. j. 9 Azs 159/2021-23, Nejvyšší správní soud vyslovil: „*Stěžovatelova obava z povolání do armády není sama o sobě azylově relevantním důvodem, jelikož odmítání výkonu vojenské služby „odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.“ (srov. rozsudky NSS ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49, či ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44). Branná povinnost sama o sobě je zcela legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany. Potenciálně hrozící trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby zakládá azylově relevantní důvody jen tehdy, pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se branec odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že mu hrozí trest, jehož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv (srov. např. usnesení NSS ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016-34).“*
36. Jak je patrné z citovaného rozsudku NSS, z tohoto obecného pravidla existují výjimky, které žalovaný opomněl vzít v úvahu, přestože můžou být relevantní právě v případě žalobce. V důsledku toho jsou úvodní úvahy žalovaného týkající se posouzení výkonu vojenské služby jako možného azylově relevantního důvodu chybné, což se následně promítá do hodnocení podkladů a konkrétního azylového příběhu žalobce. Je nezbytné upozornit zejména na rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, podle kterého „*samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/95/EU trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) citovaného zákona mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice brozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.“ (podtržení doplněno)

37. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, „[a]zylově relevantní by bylo také odmítání vojenské služby odůvodněné tím, že by znamenalo ve smyslu rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, č. j. 6 A 509/94-27, „podílet se na bojových akcích, z hlediska přirozenoprávního mezinárodním společenstvím obecně odmítaných (jako např. genocida, etnické čistky, kruté vedení války proti civilnímu obyvatelstvu, vraždění zajatců ap.) právě z těchto důvodů (a nikoli z pouhé averze k vojenské službě nebo ze strachu o život).“
38. Je obecně známou skutečností, že na Ukrajině probíhá ode dne 24. 2. 2022 mezinárodní ozbrojený konflikt, který se týká v podstatě celého území státu, k tomu např. rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2022 č.j. 4 Azs 214/2022-41: „Nicméně v dané věci je třeba přihlédnout k bezprecedentní situaci, která nastala v domovské zemi stěžovatelů po vpádu jejich vojsk na Ukrajinu dne 24. 2. 2022. Během této vojenské agrese dochází nejen k páchání zločinů proti míru a lidskosti okupační armádou vůči Ukrajině a jejímu civilnímu obyvatelstvu, nýbrž i k masivnímu potírání mezinárodně garantovaných základních práv vlastního obyvatelstva orgány Ruské federace na jejím území a k vynucené účasti významné části jejich občanů na této útočné válce. Česká republika se přitom v reakci na zmíněnou vojenskou invazi připojila k celé řadě sankcí vůči Rusku a mnoha způsoby pomáhá Ukrajině při její obraně vůči agresorovi, takže je vnímána v domovské zemi stěžovatelů jako nepřátelská země.“ (podtržení doplněno) Dále k tomu např. rozsudky NSS ze dne 10. 3. 2022 č.j. 10 Azs 537/2021-31 a ze dne 22. 4. 2022 č.j. 5 Azs 218/2020-28.
39. Rovněž je třeba v této souvislosti poukázat na rozsudek Soudního dvora EU (dále jen „SDEU“) ze dne 26. 2. 2015, *Shepherd*, C-472/13, ECLI:EU:C:2015:117, který stanovil, že podle ustanovení čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 musí být vykládána v tom smyslu, že „se vztahují na všechny příslušníky ozbrojených sil, včetně logistického nebo podpůrného personálu“, dále „se týkají situace, kdy by spáchání válečných zločinů v daném konfliktu předpokládala samotná vykonávaná vojenská služba, včetně situací, kdy by se žadatel o přiznání postavení uprchlíka účastnil spáchání takových zločinů jen nepřímo, jelikož by při plnění svých úkolů s rozumnou mírou pravděpodobnosti poskytl nezbytnou podporu pro přípravu nebo uskutečnění těchto zločinů“ a v neposlední řadě „odepření výkonu vojenské služby musí být jediným prostředkem umožňujícím žadateli o přiznání postavení uprchlíka vyhnout se účasti na tvrzeňých válečných zločinech, a že pokud tedy tento žadatel nevyužil řízení za účelem získání postavení odpírače vojenské služby z důvodu svědomí, taková okolnost vylučuje jakoukoli ochranu podle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83, ledaže uvedený žadatel prokáže, že neměl

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

žádné řízení takové povahy ve své konkrétní situaci k dispozici.“ S rozsudkem ve věci *Shepherd* souvisí i rozsudek SDEU ze dne 19. 11. 2020, *EZ, C-283/19, ECLI:EU:C:2020:945*, týkající se odepření výkonu vojenské služby.

40. Je tedy rovněž obecně známou skutečností, že vojenská invaze Ruské federace na Ukrajinu je aktem mezinárodní agrese, v rámci které ruská vojska páchají zločiny proti míru a proti lidskosti a v jejímž důsledku přijala Česká republika společně s dalšími státy sankce proti Ruské federaci (viz také rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, č. 4364/2022 Sb. NSS). Je tedy zřejmé, že Ruská federace svými činy proti Ukrajině naplňuje zločiny a jednání ve smyslu čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (k tomu srov. např. rozsudky Krajského soudu v Praze ze dne 21. 2. 2024 č.j. 40 Az 1/2024-28 či ze dne 31. 1. 2024 č.j. 40 Az 13/2023-22). V případě branné povinnosti v Rusku se tedy nejedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které by bylo v souladu s mezinárodním právem. (rovněž viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2023 č. j. 19 Az 16/2023-21)
41. To ostatně vyplývá i z podkladů shromážděných žalovaným, neboť dle Informace OAMP ze dne 8. 3. 2023, Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: březen 2023, „[v] průběhu invaze se ruské jednotky včetně jednotek Ruskem podporovaných samozvaných entit na ukrajinském území – Doněcké a Luhanské republiky – dopustily řady činů, které jsou považovány a nyní i vyšetřovány jako válečné zločiny (např. znásilňování, mučení, mimosoudní popravy, únosy). Na jejich vyšetřování se podílí mimo jiné Mezinárodní trestní tribunál spolu s ukrajinskými úřady. Během vojenských operací uplatňují ruské a proruské jednotky taktiku „spálené země“ a ostřelují cíle (civilní, vojenské) po celé Ukrajině.“ Žalovaný však tuto část zprávy zcela opominul, nijak se s ní nevypořádal, v tomto smyslu je tak skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, v rozporu se spisem.
42. V případě žalobce tak bylo namíste blíže posoudit, zda výkon povinné vojenské služby za daných okolností může představovat pronásledování nebo vážnou újmu.
43. Žalobce v řízení uvedl konkrétní informace ohledně své osoby z hlediska vztahu v armádě. Při doplňujícím pohovoru uvedl, že základní vojenskou službu nevykonal, neboť je ze zdravotních důvodů jen částečně způsobilý, základní vojenskou službu nemusí absolvovat, ale kdyby byla mobilizace, tak má povinnost sloužit, uvedl, že v Rusku jsou nyní mobilizováni všichni bez ohledu na zdravotní stav a na to, zda podstoupili výcvik. Žalobce následně ve svém vyjádření ze dne 21. 9. 2023 uvedl zcela odlišné informace, a sice, že má vojenskou specializaci operátora počítače, což patří mezi práce s raketovou technologií, mohl by tak být nucen pracovat na frontě nebo v jiných rizikových situacích. Žalovaný se s tímto rozporem v napadeném rozhodnutí vypořádal, když označil žalobcovo vyjádření ohledně vojenské specializace za zjevně chybně zasláné jeho novým právním zástupce, a tedy zcela nepravdivé, neboť je v rozporu s údaji uvedenými žalobcem při pohovoru a s ohledem na veterinární vzdělání žalobce jej ani nelze považovat za specialistu v oboru informatiky. Pro účely posouzení žádosti tak žalovaný vyšel z toho, že žalobce nemusel absolvovat vojenskou službu kvůli zdravotním problémům, nemá tedy ani žádnou specializaci. Žalobce pak k tomuto vysvětlení rozporu nevznesl v řízení ani v žalobě žádné námitky, a ani soud jej nepovažuje za problematické.
44. Problém však vyvstává v souvislosti s dokumenty, které žalobce žalovanému předložil. Jde jednak o fotografii dokumentu v ruském jazyce, o kterém žalobce uvedl, že se Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

jedná o „Předvolání k vojenskému komisariátu“, sdělil, že jej obdržel na konci července 2023, bylo zasláno doporučeným dopisem žalobcově matce, které žalobce udělil plnou moc, jde o předvolání k vojenské službě v Rusku a má se dostavit k vojenskému komisariátu. Žalovaný pak sice v napadeném rozhodnutí konstatoval, že tento dokument od žalobce obdržel, v dalším odůvodnění se však k tomuto dokumentu nijak nevyjádřil, nenechal jej přeložit do češtiny, ani jej nevyhodnotil z hlediska azylově relevantního nebezpečí případně hrozícího žalobci, neuvedl ani, proč k němu nepřihlížel. Již z tohoto důvodu napadené rozhodnutí nemůže obstát, neboť jak je uvedeno výše, výkon vojenské služby za určitých podmínek může být azylově relevantním důvodem, ať už z hlediska azylu či doplňkové ochrany. Obdobně se žalovaný nezabýval ani dokumentem Nařízení vlády Ruské federace ze dne 24. 7. 2023 č. 1204 o změně předpisů o odvodu občanů Ruské federace do vojenské služby, o kterém žalobce tvrdil, že dle něj ruští občané, kteří obdrží oznámení o povinnosti absolvovat vojenskou službu, nemají možnost legálně opustit území Ruska. S ohledem na to, že žalovaný se s těmito materiály nevypořádal, je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, tyto nedostatky musí žalovaný odstranit v navazujícím řízení.

45. Pokud jde o mobilizaci, odkazuje soud na rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31, dle kterého je obecně známou skutečností, že částečná mobilizace v Rusku prozatím skončila (jedná se o částečnou mobilizaci vyhlášenou ruským prezidentem dne 21. 9. 2022, ohledně které ruský ministr obrany dne 28. 10. 2022 oznámil její ukončení). Žalovaný shledal, že vyhlášená mobilizace již byla ukončena, a to na podkladě Informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023, Ruská federace, Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace, kterou se ve zmíněném rozsudku zabýval i Nejvyšší správní soud a shledal ji jako dostatečnou. Žalovaný se tím tedy vypořádal s tvrzením žalobce, dle kterého mobilizace ukončená nebyla, k čemuž žalobce připojil odkaz na dokument v ruském jazyce Vyhláška o vyhlášení částečné mobilizace v Ruské federaci, jejíž překlad do češtiny přiložil, mělo se jednat o vyhlášku o vyhlášení částečné mobilizace dne 21. 9. 2022. Byť mohl být žalovaný při posouzení dané námitky a podkladu předloženého žalobcem explicitnější, lze v daném kontextu jeho odůvodnění považovat za dostačující, neboť je zřejmé, že Informace Finské imigrační služby se týkala mobilizace probíhající na podzim 2022, jednalo se tedy o mobilizaci vyhlášenou vyhláškou předkládanou žalobcem dne 21. 9. 2022, o které Nejvyšší správní soud konstatoval její ukončení ve smyslu obecně známé skutečnosti. Ohledně závěru týkajícího se ukončení mobilizace tedy soud deficit v napadeném rozhodnutí neshledal.

46. Soud však znovu poukazuje na rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31, dle kterého: „*Nicméně od mobilizace je třeba odlišit riziko zapojení žalobce do bojů na XA, které mu hrozí v souvislosti s výkonem základní vojenské služby. Stěžovatel tuto část tvrzení žalobce posoudil nedostatečně, jestliže pouze uzavřel, že plnění branné povinnosti není azylově relevantním důvodem. Neopatřil si totiž žádné podklady, které se týkají možnosti nasazení vojáků do bojů na XA v rámci výkonu základní vojenské služby, na což žalobce v průběhu správního řízení upozorňoval (při pohovoru k žádosti tvrdil, že jej mohou do bojů poslat i v rámci základního výcviku, navzdory veřejným vyjádřením). Z veřejně dostupných informací přitom vyplývá, že k takovým praktikám v XB dochází (viz: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-rusti-poslanci-zvysili-horni-vekovou-hranici-pro-sl-uzbu-v-armade-40438767>). K těmto okolnostem stěžovatel neshromáždil žádné podklady.*“

47. Obdobně v posuzovaném případě žalobce při pohovoru tvrdil, že je částečně způsobilý k výkonu vojenské služby, základní vojenskou službu sice nevykonával, avšak

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

v červenci 2023 obdržel předvolání k vojenské službě v Rusku. Jak je uvedeno výše, žalovaný se s tímto předvoláním nevypořádal, neopatřil si jeho překlad, nezjistil, za jakým účelem je žalobce předvolán, zda se skutečně jedná o předvolání k výkonu vojenské služby. Nicméně, za předpokladu, že by se skutečně jednalo o předvolání k vykonání vojenské služby, musel by se žalovaný zabývat též otázkou, zda a za jakých podmínek mohou být vojáci v rámci základní vojenské služby nasazeni do bojů na Ukrajině, jak na to ve výše uvedeném rozsudku upozornil Nejvyšší správní soud, a dále též otázkou, zda a jaký trest by žalobci hrozil za případné odepření této služby a zda by byla dána souvislost mezi případným pronásledováním žalobce a azylově relevantními důvody pronásledování.

48. Dále žalovaný uvedl, že žalobcovy obavy jsou více než předčasné, protože *„v Rusku pobývají miliony mužů v žadatelově věku a situaci, kdy pouze zlomek z nich, pokud vůbec absoluuje základní vojenskou službu, je povolán do bojových operací na Ukrajině a pouze zlomek z nich se tomuto nedokáže legálními cestami vyhnout.“* Takové úvahy žalovaného jsou však zcela neurčité, neobsahují žádné konkrétní údaje, není ani zřejmé, z jakého zdroje žalovaný takové informace čerpal; jedná se tak o zcela nepřezkoumatelné závěry. Navíc ani nemohou být případné z hlediska žalobce, neboť ten tvrdil, že předvolání k výkonu vojenské služby obdržel.
49. Žalovaný v napadeném rozhodnutí také upozornil, že si žalobce měl své obavy z povinnosti nastoupit do armády a bojů uvědomit už dříve, neboť ruská armáda působí na Ukrajině od roku 2014 a i dříve se zapojovala do jiných konfliktů. K tomu soud může poznamenat pouze obecně známou skutečnost, že mobilizace vyhlášená v Rusku v roce 2022 je první od ukončení druhé světové války. Dříve také žalobce neobdržel předvolání na vojenský komisariát, neboť toto mu dle jeho slov bylo doručeno až v červenci 2023.
50. Žalobce dne 25. 4. 2024 doručil soudu kopii dokumentu v ruském jazyce s úředně ověřeným překladem do češtiny, o kterém žalobce uvedl, že se má jednat o výzvu k dostavení se k odvodové komisi z důvodu povolání k bojům na Ukrajině. Soud však tento dokument neprováděl k důkazu, neboť napadené rozhodnutí obsahuje takové zásadní vady, pro které musí být bez dalšího zrušeno a takové dokazování by tak bylo nadbytečné. Bude úkolem žalovaného, aby v dalším řízení k tomuto dokumentu přihlédl a řádně se s ním vypořádal.
51. V dalším okruhu žalobních námitek žalobce poukazoval na své protirežimní aktivity a aktivity na podporu válkou zasažené Ukrajiny a namítal, že se žalovaný nedostatečně vypořádal se všemi listinnými a obrazovými důkazy, které mu poskytl. Tato námitka je důvodná.
52. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2009, č. j. 5 As 29/2009-48, *„není na libovůli správního orgánu, jakým způsobem s návrhy účastníků na provedení důkazů naloží, neboť správní orgán sice není ve smyslu § 52 správního řádu povinen všechny důkazy navržené účastníky provést, pokud však některé z nich neprovede, musí v odůvodnění rozhodnutí uvést, proč se tak stalo. Správní orgán je oprávněn, ale i povinen odpovědně vážit, které důkazy je třeba provést, zda je potřebné stav dokazování doplnit a posuzovat důvodnost návrhů stran na doplnění dokazování. Zásada volného hodnocení důkazů neznamena, že by bylo rozhodujícím orgánu dáno na výběr, které z provedených důkazů vyhodnotí a které nikoli a o které opře skutkové závěry a které opomene.“* Žalovaný není povinen provést všechny důkazy navržené žalobcem, ale u každého z nich je povinen posoudit jejich relevanci a řádně zdůvodnit, proč se konkrétním důkazem nezabýval, což žalovaný nesplnil.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

53. Žalobce v řízení tvrdil a doložil řadu svých aktivit na sociálních sítích. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyšel z toho, že poslední příspěvek dal žalobce na Facebooku před osmi lety, jeho aktivita na síti VKontakte byla do května 2022, poslední příspěvek na Twitteru dne 1. 3. 2022, aktivita na Instagramu do března 2022, z toho dovodil, že veškeré jeho aktivity na podporu Ukrajiny a Ruska na sociálních sítích trvaly maximálně tři měsíce, a to již více než rok a půl před vydáním rozhodnutí, zároveň tehdy ani žalobce sám žádné příspěvky nedával, jen komentoval cizí příspěvky a sdílel příspěvky své manželky. Žalovaný se však opomenul vypořádat se všemi aktivitami žalobce na sociálních sítích. Žalobce totiž během správního řízení (e-mailem ze dne 15. 11. 2022) předložil jednak odkazy na svoje profily na Facebooku a Instagramu a dále odkaz na profil své manželky, a dále screenshoty příspěvků, jejichž byl autorem nebo sdílel příspěvky své manželky či byly jinak propojeny, jednalo se zejména o příspěvky z 3. 3., 12. 4. a 13. 6. (zřejmě všechny z roku 2022). U některých z těchto příspěvků byly uvedeny též jejich překlady. Žalovaný však v napadeném rozhodnutí vůbec neuvedl, že žalobce tyto materiály žalovanému zaslal, jejich existenci ve spise zcela opomenul, neuvedl, zda je přijal mezi podklady rozhodnutí a pokud ne, tak z jakých důvodů, nijak tyto materiály nevyhodnotil. Neuvedl ani, zda se nějakým způsobem zabýval doloženými profily žalobce na sociálních sítích Facebook a Instagram. Z těchto důvodů je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.
54. Žalovaný přitom z Informace OAMP ze dne 31. 10. 2022, která se týká situace navrátilců, zacházení ze strany státních úřadů a monitoringu sociálních sítí, zjistil, že stíhání za online protiválečnou aktivitu je v poslední době daleko častějším jevem než za veřejný protest, stíhání za protiválečné komentáře na sociálních sítích se co do celkového počtu stejnou mírou dotýká jak veřejně známých osob, tak obyčejných lidí, ruské úřady mohou obecně využít pro případnou kriminalizaci online aktivity i komentáře z minulosti, objevily se například případy kriminalizace i 3 roky staré aktivity. Tím spíše se měl žalovaný důkladně věnovat aktivitám žalobce na sociálních sítích a tyto řádně a komplexně posoudit v souvislosti s informacemi o zemi původu, žalovaný však tuto povinnost nesplnil.
55. Žalovaný nevěnoval dostatečnou pozornost ani rozhovoru žalobce v rádiu X (fakticky jde o X), který žalobce zmínil při doplňujícím pohovoru, přičemž dne 15. 11. 2022 žalovanému zaslal e-mailem odkaz na web X včetně stopáží, ve kterých se svou manželkou vystupuje, dle vyjádření žalobce tam měl žalobce vysvětlovat, proč s manželkou nevěří ruské propagandě. Žalovaný se však obsahem samotného rozhovoru vůbec nezabýval, nijak jej nezjistil, neověřil, jak je v něm žalobce identifikován. Podání tohoto rozhovoru následně vyhodnotil jako zcela bagatelní z hlediska možného zájmu ruských orgánů o žalobce, nicméně takový závěr je rovněž nepřezkoumatelný, pokud žalovaný ani nezjistil obsah tohoto rozhovoru.
56. Žalobce rovněž žalovanému doložil několik fotografií z demonstrací, kdy na demonstraci před ruskou ambasádou a na demonstraci na Václavském náměstí je zachycen přímo žalobce s protirežimním transparentem. Žalovaný tyto aktivity rovněž vyhodnotil jako zcela bagatelní z hlediska možného zájmu ruských orgánů o žalobce, nicméně takový závěr je rovněž nepřezkoumatelný, neboť žalovaný k tomu neshromáždil žádné informace o zemi původu, nezjistil, jakým způsobem ruské orgány sledují aktivity svých občanů v zahraničí (kromě monitoringu sociálních sítí, což je zachyceno v Informaci OAMP ze dne 31. 10. 2022), nezjistil, čemu tyto orgány věnují svou pozornost a jaká je pravděpodobnost, že by se v souvislosti s těmito demonstracemi mohla na žalobce zaměřit pozornost ruských státních orgánů. To rovněž způsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

57. Žalobce rovněž žalovanému předložil dokument „Informace o souzení lidí“, který obsahuje čtyři novinové články přeložené do češtiny o postihu osob za protiválečné vyjadřování v Rusku. Žalovaný v napadeném rozhodnutí zmínil, že žalobce tyto materiály předložil, neuvedl však již, zda je přijal mezi podklady pro rozhodnutí a pokud ne, tak z jakého důvodu, nijak se jimi nezabýval a nevyhodnotil je z hlediska relevance k případu žalobce. To je dalším důvodem nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.
58. Lze shrnout, že žalobce tvrdil žalovanému své protirežimní aktivity, k čemuž doložil své profily na sociálních sítích a jednotlivé příspěvky, rozhovor pro X, fotografie z demonstrací a dále články o postihu osob za protiválečné vyjadřování v Rusku, žalovaný se však jimi řádně nezabýval a nevyhodnotil je v souvislosti s možným rizikem pronásledování a vážné újmy pro žalobce. V této souvislosti ani neshromáždil dostatečné podklady o zemi původu, které by mohl pro hodnocení využít, obstaral si pouze Informaci OAMP ze dne 31. 10. 2022, Ruská federace, Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí, která však neposkytuje komplexní informace ohledně zájmu a sledování ruských občanů ruskými státními orgány v zahraničí. Tyto vady bude nutné odstranit v navazujícím správním řízení.
59. S ohledem na shora uvedené soud napadené rozhodnutí podle ust. § 78 odst. 1 a § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. zrušil. V souladu s ust. § 78 odst. 4 s.ř.s. soud současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Právní názor vyslovený v tomto rozsudku žalovaného v dalším řízení zavazuje (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
60. O nákladech řízení soud rozhodl dle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč, tedy celkem 6 200 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu) a náhradu hotových výdajů po 300 Kč za jeden úkon, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Celková výše nákladů řízení tedy činí částku 6 800 Kč + DPH o sazbě 21%, celkem tedy 8 228 Kč včetně DPH.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha dne 17. května 2024

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.